

bygdir missa fólk, tí tær liggja illa fyrri, sum samfelagið nú er háttáð - men harmilígg er hon, tí ómetalígg verði fara fyrri skeytið, tá ið ein bygd avtoftast. Latum okkum gera nakað munandi til at bjarga bygdunum.

Sjógvurin var sum nevnt álitið hjá teimum, ið her settust. Rík fiskimið vóru nærindis, og enn bragdar. Mær hevur verið sagt, at tá ið havnin var í gerð í 1920-árunum, var tað onkur, ið hevði hug at gremja seg um, hvussu dyrt hetta fór at vera bygdini, og hvussu tað skuldi ganga at rinda skuldina aftur. Tá skuldi Gamli Mass biðja hann ikki leggja í at stúra: «Syðsta Grynna skal betala!» Eg nevni hetta, tí eg haldi hesi orð vera so eyðkennandi fyrri tað raska og glaðlynta fólk, ið her hevur buð - og býr. Skjótir at koma við tí stuttliga orðinum, ið tekur burtur stúrn og svartskygni.

Men allir hesir eftirkomarar av bóndafólki høvdu hug og hegni - og eisini tørv - at arbeiða við jørð - og tað er sannilígg ikki litið, sum her er undanvelt gjøgnum árin við haka og spaka - líka av Hálssavaini og norður undir Lirabergsháls. Tað var takið aftan á strævnun útroðrardag at taka leypin við sjógvi á bakkið og so at knugga hann á t-røðna, ofta tung spor móti brekku. Mangur uttanbygdarmaður, ið higar er komin, hevur verið bilsin at siggja allan tann velta bœin í Skopun, tí so litið sæst upp av sjógvi - tað nógva er fjalt í lágum millum heygjar. Tað eg minnst frá óvitaárum vóru her tætt við 70 mjólk-kýr í bygdini. Nú er vend íkomin á hesum øki - tað hevur tann nýggja tíðin við framburði á øðrum økjum gjørt. Men væl kann vera, at jørðin aftur fer at fáa nakað at týða, nú menn allir nýðast ikki so langt eftir fiskinum og aftur kunnu hava nakrar lötur heima inn imillum.

Havið og björgini kravdu eisini sín harða toll av hesum fólki, sum tey mongu nevni uttan um minnisvarðan her uppi á heygnum eru vitni um.

Kvinnan hevur borið sín drúgva part av byrdini. Vit taka undir við orðum Brúsa-Jókils: «Signað veri móðirin, bitan í munnin legði». Men eisini úti tok hon síni tok við allar vinnur, serliga tá ið menninir vóru langt av landi skotnir. Eg minnst við serligari virðing neytakonurnar sum trúliga gingu morgun og kvöld út í haga undir neytini - sum ikki so sjáldan grisaðu. Hugnaligt var at fylgjast við teimum at hjálpa til at bera dyllurnar.

Og hvat var flakavirkid uttan allar tær, ið har standa dagliga í longum rað og handfara utflutningsvøru okkara?

Menniskjan er ein skapningur, ið best livir í samfelagi við onnur. Einsamøll orkar hon litið, í felag verða stør tok tikin. Maður er mans gaman, sigur orðtakið, og tí er henda bygd, har tað er so ógvuliga nærbylt, ein talandi mynd av. Hetta var størri sannleiki fyrr, tá ið eingi maskinaboð gjørdur monnum møguligt at liggja í sjálvdrátti. Ein lýsandi minnisvarði um felagsskap bygdarmanna og tað hann megnar, er neytagarðurin norðri á Hálss, sum varð gjørdur, meðan bygdin enn var fæmant, at forða neytum at ganga seg útav. Nú er alt lættforari við stíki, og heldur eingi neyt at detta oman, men ikki átti hesin garður at sloppið at fallið heilt av, men hann skuldi verði varðveittur - ella ið hvussu er partur av honum - í upprunaligum líki.

Annað dómi um felagsanda er tann háttur, sum havdur var, tá ið bygdin í

felag festi presthaga í Høvdarhaga í staðin fyrri at lata einstaklingum hann. Soleiðis fekk hvørt hús høvi til at fáa ein seyð á heysti, og tað var nógv vert í ognarleysari bygd at fáa ein kjotråka. Fyrri seyðin varð goldin hálvur dagsprisur, minnst meg rætt. Hagin átti soleiðis ikki litið av peningi, sum frá leið, og var góður at heita á, tá ið á leikaði, eitt nú tá ið ljósið var innlagt í kirkjuna, og hagin skeyt fitt av peningi til, tá ið útroðrartelagið fór at reika fyrri at fáa flakavirkid á stovn. Tað størsta felagstiltak í bygdini higartil! Tá varð stóð lagt undir ta óforu menning í skipa- og bátaflota, sum verið hevur seinastu árin.

Eitt megnartak var at fáa kirkju bygda, mest við sjálvboðnum arbeiði. Viðurin var úr gomlu Vestmannakirkju. Tað hevur verið gleði millum bygdarfolkið, tá hon stóð liðug í 1898.

Higar flutti fólk úr nógvum oyggjum og bygdum kring alt Føroya land. Alt hetta fjølbroytta fólkatilfar er sum frá hevur liðið samanbrætt í eina heild við sinum serstaka dæmi. Soleiðis er eisini vaksið fram eitt serligt Skopunarmál, sum hevur sitt egna sjálvstøðuga snið og ljóð. Eitt sermerkt og sterkt ljómami bygdarmál.

Sjálvur eri eg takksamur fyrri tey ríku og góðu barndómsár, mær var unt at liva her. Eg havi nú frætt, at unglingar úr útlondum eru her og gera spælipláss til bygdarbørnini. Tað er vist alt gott og væl og nakað, ið nútíðin heldur vera neyðugt. Men tá ið eg og minir likar vóru børn, var bygdin øll og alt tað víða lendið uttan um eitt stórt spælipláss. Hvussu víða var ikki reikað um mangan góðan summardagin, tá ið vit høvdu ríkið kýrnar í hagan. Ikki mundu tey, sum heima sótu, altíð vera so fegin, um tey vistu av, hvar teir smáu fótarnir høvdu gingið - barst einum á, hevði endin ikki verið tespiligur.

Minnist eisini við gleði aftur á lötur í hovggi, torvi og øðrum bygdararbeiði. Gott at hava fingið loyvi at uppliva hesar vinnur, æðrenn tær gjørdust søga. Tað er ljós og sól yvir flestum barndómsminnum minum hiðan úr bygdini. Eg eri tí sera fegin um, at eg var biðin um at flyta fram nøkur orð á hesum fundi. Eg geri tað í virðing og við

takksemi fyrri, at bygdini hevur verið so stórur framburður fyrri. Og ikki eiga vit henda dag at gloyma at takka honum, sum yvir øllum er, fyrri handleiðslu og signing. Vit minnst við serstøkum takksemi teir báðar, ið her settust fyrstir og teirra fólk, teir báðar Mikkjal Jakupsson undan Skarði á Sandi og Jóan Hendrik Pólsen úr Sakrastovu í Hesti.

Mær hevur verið sagt, at móðir Jóan Hendriks segði seg ikki hava verið tyngri í huga, tá hon fylgdi yngsta soni sinum Blásusi, sum var omandottin, til gravar, enn um sonin, ið skuldi fara suður í oyðimørk at seta seg á berar steinar. Mótburðurin var eisini stórur í fyrstuni, húsini tóku niður av stormi fyrsta vetur, og hann hugsaði nógv um at flyta burtur aftur, men fekkst tó at verða verandi. Tað er stuttligt at vita, at hann hevur ikki verið bókleysur maður, tá ið hann flutti higar. Í Føroyingasøgu, sum varð útgivin í 1832, stendur ein listi aftan í bókini yvir tey, ið hava sett seg fyrri bókina frammanundan. Listin er frá 1828. Á hesum lista stendur millum onnur Jóan Hendrik Poulsen, Ungkarl, Heste. Tann bókina hann keypti, er til enn, nógv slitin og handfarin. Pápi mín eigur hana frá pápa sinum. Vit hava við gleði frætt, at bygdin hevur keypt eina gomul hús til bygdarsavn til áminningar um, hvussu forfedrar okkara búðu. Pápi mín, sum tí verri ikki fær verið her í dag, biður heilsa, at hann vil fegin lata bókina til hetta hús, tá ið tað verður liðugt. Somuleiðis havi eg við mær eina gávu frá Jógvani bónda við Á á Velbastað. Í húsini við Á hava tey havt eina mjólkarsilu úr víði, sum Jóan Hendrik í Sakrastovu hevur gjørt. Pápi hansara Pól var frá Á á Velbastað, og Jóan Hendrik var føddur har. Hann var trí ára gamal, tá ið tey fluttu út í Hest. Jógvani biður heilsa, at hann við gleði vil lata savninum hesa mjólkarsilu til áminningar um Jóan Hendrik, ið sum nevnt, hevur gjørt hana sjálvar. Hesar báðar lutir, bókina og siluna, hava vit í varðveitslu, til húsini eru liðug.

Eg endi hesi orð mini við fjalgastu ynskjum og innligastu bønum fyrri heimbygd minari, og tí fólki her býr.

Hjartaliga til lukku við teimum hálvt annað hundrad árunum.

